

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Václava Novotného v právní věci žalobce: **L. G.**, zast. advokátem Mgr. Alexandrem Vaškevičem, se sídlem AK Františkánská 7, Plzeň, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 6. 2004, č. j. 60 Az 42/2004 – 30,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

II. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 1. 3. 2004, č. j. OAM- 83/LE-B01-B03-2004, byla jako zjevně nedůvodná dle § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) zamítnuta žádost žalobce o udělení azylu.

Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu; výše označeným rozsudkem krajského soudu byla žaloba jako nedůvodná zamítnuta. Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce - nyní stěžovatel v zákonné lhůtě dle § 106 odst. 2 s. ř. s., kasační stížnost.

V kasační stížnosti uplatňuje důvod podle ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s). Stěžovatel tvrdí, že žalovaný stejně jako soud nesprávně posoudili právní otázku, a to zda je na něj možno vztáhnout ust. § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Ve své zemi se stěžovatel dostal do finančních potíží, pokud požádal o zaměstnání, byl odmítnut; nezbylo mu tedy než vycestovat ze země a požádat o azyl. Je přesvědčen, že právě s ohledem na tyto skutečnosti patří žalobce do sociální skupiny

nezaměstnaných. Upozorňuje v této souvislosti na čl. 65 metodologické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka. Namítá rovněž, že při projednávání žádosti došlo k pochybení správního orgánu, když tento nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci. Žalovaný zcela nerespektoval, že stěžovatel jako účastník azylového řízení má jen zcela omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v domovské zemi. Rozhodnutí žalovaného považuje pro nedostatek odůvodnění za nepřezkoumatelné. Soud byl povinen přezkoumat napadené rozhodnutí a správní řízení jemu předcházející z hlediska dodržení procesních předpisů. Rovněž odůvodnění rozhodnutí žalovaného stěžovatel napadá ve smyslu ust. § 47 odst. 3 správního řádu pro nedostatečnost. Nesouhlasí rovněž se způsobem jakým se žalovaný vypořádal s otázkou překážky vycestování. Vzhledem k výše uvedenému žádá, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení; současně požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný v písemném vyjádření ke kasační stížnosti popřel oprávněnost podané kasační stížnosti. Žalovaný souhlasí s názorem soudu a neshledává v rozsudku žádná pochybení, neboť stěžovatel nesplňuje podmínky dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Námitka o nedostatečně zjištěném skutkovém stavu je obecná bez jakékoli konkretizace a je proto nedůvodná, stejně jako námitka stran nedostačujícího dokazování. V dalším odkázal žalovaný na správní spis. Navrhuje kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout.

Nejvyšší správní soud posoudil v první řadě nezbytnost vydání rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. a dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

V souladu s ust. § 109 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné (ust. § 103 odst. 1 písm. c) cit. zák.) nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné (ust. § 103 odst. 1 písm. d) cit. zák.), jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Krajského soudu v Plzni v mezích důvodů uplatněných ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel podal návrh na zahájení řízení o udělení azylu dne 6. 2. 2004. V žádosti uvedl že je ruské národnosti, není ani nebyl členem žádné politické strany ani jiné organizace, nikdy proti němu nebylo vedeno trestní stíhání. Ukrajinu opustil, protože je ruské národnosti a žil v oblasti, kde uznávají B., jsou to nacionalisté, kteří neuznávají jinou národnost. O azyl žádá protože se nemůže vrátit zpět, neboť by to mohlo mít neblahé následky pro jeho blízké. Česká republika je pro něj cílovým státem, chtěl by zde studovat. V případě návratu do vlasti se obává pronásledování, protože je ruské národnosti.

V průběhu pohovoru konaném dne 25. 2. 2004 popsal své problémy, které začaly již od školních let a stěžovatel je přičítal ruské národnosti. V městě D., kde bydlel, žilo převážně obyvatelstvo ruské národnosti, často docházelo ke rvačkám mezi Ukrajinci a Rusy. Stěžovatel uvedl, že všichni jeho přátelé opustili Ukrajinu a odjeli studovat do ciziny; on neodjel, protože na Ukrajině má matku a sestru. Dále uvedl, že se se svými problémy na státní orgány neobrátil, protože by to k ničemu nebylo. Matka odjela v lednu 2002 do České republiky za prací, sestra zůstala u dobrých známých na Ukrajině. Z D. odcestoval přes

Polsko do České republiky, odjel za matkou do Č. B., bydlel u ní a vydělával peníze, aby mohli v klidu odcestovat z Ukrajiny pryč. Dále uvedl, že byl poprvé zadržen policií v P. v listopadu 2002, kdy již neměl platné vízum. Dostal správní vyhoštění a zákaz pobytu na 3 roky, ale neodjel a žil a pracoval v P. Podruhé byl zadržen policií v září 2003 v P., opět dostal správní vyhoštění na 4 roky, ale zase neodjel. Uvedl, že chtěl požádat o udělení azylu do přijímacího střediska, ale onemocněl a také čekal na výplatu. V lednu 2004 odjel autobusem do F. M., vzal si taxi a jel do V. L. Auto muselo zastavit asi deset metrů od tábora, vystoupil a před branou byl zadržen policií. V táboře mu dali vyplnit tiskopis, že žádá o azyl. Později byl odvezen do zařízení pro zajištění cizinců B. Dále uvedl, že když opouštěl vlast, neměl v úmyslu žádat o azyl, chtěl na nějakou dobu opustit Ukrajinu, než utichne problém s lidmi, které zbil. Nevěděl, že je možné žádat o azyl a legalizovat pobyt v České republice. O azyl požádal po svém zadržení a umístění v zařízení B., neboť se v současnosti nemůže vrátit domů, čekají tam na něj ti, které zbil, žádné jiné potíže, než které uvedl, na Ukrajině neměl.

Krajský soud dospěl při přezkoumávání rozhodnutí žalovaného ke stejnému závěru jako žalovaný správní orgán, tedy že stěžovatel neuvedl v řízení o udělení azylu žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu a žalovaný tedy nepochybil, když žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu.

Tvrzenou nezákonnost podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. spatřuje stěžovatel v nesprávném posouzení právních otázek soudem v předcházejícím řízení, když zpochybňuje závěr soudu i správního orgánu o tom, že důvody jím uplatňované neodůvodňují aplikaci § 12 zákona o azylu.

Tvrzená nezákonnost, spočívající v nesprávném právním posouzení věci soudem v předcházejícím řízení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.

Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoli surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování. Proto např. porušování hospodářských, sociálních a kulturních práv, jejichž požívání je do značné míry závislé na stupni ekonomické vyspělosti příslušné země, nečiní z dané osoby uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, kterou je Česká republika vázána, a není tedy ani důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 azylového zákona, byť by životní podmínky v dané zemi byly sebevíc tíživé, ledaže by ekonomická opatření mající nepříznivý dopad na životní úroveň příslušné osoby byla skrytě namířena proti určité národnosti, rasové nebo politické

skupině; zde by pak podle okolností případu přicházelo v úvahu naplnění podmínek pro udělení azylu.

Dle § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel podal žádost o udělení azylu s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo vydání trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení azylu dříve.

Nejvyšší správní soud se v případě stěžovatele ztotožňuje s hodnocením a závěry krajského soudu, který byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 s. ř. s. rozsahem a důvody podané žaloby a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Dle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Dle § 13 zákona o azylu se rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14, se v případě hodném zvláštního zřetele udělí azyl za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení azylu nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12. Rodinným příslušníkem se pro účely sloučení rodiny podle odstavce 1 rozumí manžel azylanta, svobodné dítě azylanta mladší 18 let, nebo rodič azylanta mladšího 18 let.

Dle § 14 zákona o azylu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 cit. zákona jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. To ovšem neznamená a z žádného ustanovení zákona tak nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 zákona č. 71/1967 Sb. má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Z obsahu správního spisu je nad veškerou pochybnost zřejmé, že žalovaný vstoupil na území České republiky dne 26. 2. 2002, pobýval zde 23 měsíců, měl možnost volně se pohybovat, tedy i vejít v kontakt se zástupci státních orgánů České republiky. Této možnosti nevyužil a žádost o udělení azylu podal až v době, kdy se nacházel v zařízení pro zajištění cizinců.

Správní orgán je co do skutkových okolností limitován tvrzeními žadatele o azyl a jinou možnost ani nemá. Jestliže žalovaný splnil stran výslovně projevených důvodů pro udělení azylu povinnosti, které mu zákon ukládá, pak nelze na jeho rozhodnutí v tomto směru pohlížet jako na rozhodnutí vycházející z nedostatečného zjištění všech okolností. Skutkový stav, ze kterého žalovaný i soud vycházelí má oporu ve spise a není s ním v rozporu. Jestliže v žádosti o udělení azylu a v průběhu azylového řízení uváděl stěžovatel pouze důvody, které jsou pro udělení azylu nepodstatné a žádné skutečnosti svědčící tom,

že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, nelze správnímu orgánu vytýkat, že nehodnotil skutečnosti jiné, než stěžovatelem uplatněné.

Naplnění podmínek pro zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 zákona o azylu vylučuje posouzení žádosti podle § 12 téhož zákona. Pokud v řízení vyplynula nepochybná skutečnost, taxativně uvedená v § 16 odst. 1 písm. k) zákona, nepochybil správní orgán, zamítl-li žádost jako zjevně nedůvodnou, aniž by zkoumal další důvody pro udělení azylu. V daném případě správní orgán rozhodne konečným způsobem ve věci, bez toho, aby zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu dle § 12, resp. § 13 a § 14 zákona o azylu. Protože pro rozhodování o udělení azylu podle § 13, resp. 14 zákona je určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 a tento důvod při postupu dle § 16 není zjišťován, nemůže správní orgán posuzovat ani naplnění důvodů pro udělení azylu dle § 14.

Protože Nejvyšší správní soud je zásadně vázán důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) zaměřil se v dalším toliko na posouzení zákonnosti procesního postupu krajského soudu, neboť v této fázi řízení mu již nepřísluší – ze shora uvedených důvodů – meritorně se zabývat důvodností žádosti stěžovatele o udělení azylu a po přezkoumání dle výše uvedeného hlediska dospěl k závěru, že ze strany krajského soudu nedošlo k porušení procesních předpisů, které by mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Stěžovatel napadá rozhodnutí soudu prvního stupně z důvodu, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí nebyla řádně zjištěna a nebylo přihlédnuto ke všem rozhodným okolnostem, aniž však konkretizuje, jaké okolnosti to měly být. Skutková podstata, z níž správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí, je se spisy v rozporu, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učiněnému správnému skutkovému závěru, ve spisu obsažený, vede k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata nemá oporu ve spisech, chybí-li ve spisech podklad pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, resp. je nedostačující k učinění správného skutkového závěru. Z textu kasační stížnosti však nelze zjistit jakými konkrétními vadami mělo trpět řízení před správním orgánem, pro které měl soud napadené rozhodnutí zrušit a které stěžovatel v řízení před tímto soudem uplatnil. Stěžovatel v odůvodnění kasační stížnosti pouze uvádí, že žalovaný, jakož i Krajský soud v Plzni nesprávně posoudili skutková zjištění a nedostatečně se zabývali námitkami stěžovatele v průběhu předchozích řízení, což bez dalšího nelze podřadit pod důvod pro podání kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Namítá-li stěžovatel, že se správní orgán nezabýval skutečnostmi rozhodnými pro vyslovení překážky vycestování, je tato námitka vzhledem k tomu, že správní orgán, rozhoduje-li dle ust. 16 zákona o azylu o překážce vycestování dle § 91 zákona nerozhoduje, neopodstatněná.

Důvodem pro podání kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je nepřezkoumatelnost, spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Námitka uplatněnou v tomto ohledu neshledal Nejvyšší správní soud opodstatněnou, když její konstatování zůstalo pouze v obecné rovině. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí žalovaného je dostatečně srozumitelným a přesvědčivým způsobem odůvodněno, pro stěžovatele z něj zcela jasně vyplývá, z jakých

skutečností správní orgán a následně i soud vycházel a jakými právními úvahami se při rozhodování řídil.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že nebyly zjištěny vytýkané vady správního řízení, pro které měl krajský soud napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Pokud se po přezkoumání rozhodnutí správního orgánu v intencích zák. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, krajský soud ztotožnil se závěry obsaženými v rozhodnutí žalovaného, když tyto závěry shledal správnými, nezbylo mu, než žalobu proti rozhodnutí správního orgánu zamítnout.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti stěžovatele podřazené pod ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Vzhledem k tomu, že žádost stěžovatele byla zamítnuta dle § 16 zákona o azylu jako zjevně nedůvodná, nezabýval se soud námitkami stěžovatele ohledně posouzení neexistence překážky vycestování.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 24. 2. 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu